

PROTOKOLL

FRA ÅRSMØTE I TYR 2014

RICA NIDELVEN HOTEL, TRONDHEIM 19- 20 MARS 2014

ÅPNING AV MØTET:

Ordfører John Langmo ønsket velkommen til Trondheim og årsmøte i TYR og programmet for dagen, med ønske om et godt årsmøte.

Leder i Sør Trøndelag Bondelag, Lars M. Rosmo, ønsket årsmøte i TYR velkommen til Trøndelag, og gav en orientering om landbruket i Trøndelag.

Leder i TYR Trøndelag Brian Gjermstad ønsket også velkommen til Trondheim, og uttrykt glede for at årsmøte og kan legges i andre regioner enn Østlandet.

Sak 1. Innkalling og godkjenning av sakliste

Ordfører presenterte forslag til organisering av årsmøte og program slik der framgår av årsmeldingen side 2.

Ordfører ba om årsmøte sin tilslutning om at årsmøte lot varaordfører delta under ledelse av årsmøte, og at ordfører og varaordfører delte på oppgavene under årsmøte.

Opprop: Deltakere i årsmøte med utsendinger, styre, kontrollkomité, valgkomité, gjester og presse var 76, derav 42 stemmeberettigede.

Innkalling og sakliste opp til votering

Vedtak:

Innkalling og sakliste enstemmig godkjent.

Sak 2. Valg av to representanter til å skrive under protokollen

Forslag: Matheas Amb og Tore Nilsen

Kommentar.

Det ble gjort henstilling om at signert årsmøteprotokoll var tilgjengelig på TYRs nettside senest 11.04.2014

Vedtak

Årsmøte sluttet seg til forslaget, og foreslåtte utsendinger til å underskrive protokollen ble valgt ved akklamasjon.

Sak 3. Styrets melding for 2012

Leders tale til årsmøtet –

«Årsmøte TYR 2014

TYR som en del av helheten.

Norge er ett land i verden. Landbruk er den nest største fastlandsvirksomheten i Norge. Kjøttfe er en viktig del av norsk landbruk. Vi har fått ny regjering og vår nye landbruksminister er opptatt av å øke lønnsomheten. Foreløpig har hun sagt lite om hvordan det skal gjøres, men er opptatt av at landbruket skal snakkes opp. Det er bra, men snakk har sjelden ført til økte inntekter. Det må handling til. Om noen uker vet vi mer.

Det er en trussel mot Norsk landbruks totale lønnsomhet at vi har så stor underdekning av storfekjøtt. Melkeproduksjonen er bærebjelken, men den er en skjør konstruksjon som er avhengig av ett sikkert tollregime og eksportmuligheter. Billig melk er det rundt oss på alle kanter. Økt ytelse på den norske melkekuen er en politisk utfordring. Fordi den vil i stor grad skje på importerte råvarer. Med andre ord lite bærekraftig. Jeg tror at en fornuftig tilnærming til framtiden hadde vært å styrke kjøttproduksjonen på melkebruket, framfor å øke melkeytelsen. For å gjøre denne produksjonen mer attraktiv så dette valget gjøres av den enkelte bonde, må lønnsomheten mellom melk og kjøtt nivelleres ut. Ett tiltak for å øke lønnsomheten er å be staten om mer budsjettmidler. En annen er å øke lønnsomheten gjennom en mer effektiv produksjon. Det er kjent at bruk av kjøttfesæd fra terminale raser gir betydelig høyere verdiskaping enn å føre fram kalv av melkerase. Ved bruk av kjønnsseparert sæd av mjølkerase, kan andelen kalver med kjøttfegener økes betraktelig.

Der er det TYRs arbeid kommer inn som viktig for norsk landbruk. Jeg har fått flere signaler fra medlemmer de siste månedene om at TYR er på ville veier i forhold til hva som er TYRs hovedoppgave. Det hevdes at det er å drive renraseavl. Jeg har respekt for de som har denne meningen, fordi hvis en leser vedtektene til de forskjellige raselagene så står det at en skal fremme rasen. Men tidene forandrer seg. Nå er det et massivt underskudd på storfekjøtt. De kalvene som kan føre til økt norsk storfekjøttproduksjon vil måtte ha kjøttfegener i seg. Det er et enormt marked for genetikken vår. I tillegg til de 200 000 melkekyrne vi har, så trenger vi mellom 40 og 80 000 flere ammekyr. Da kan vi ikke låse oss inne i fjøset og drive renavl for avlens egen del.

Ammekuas rolle i norsk storfekjøttproduksjon.

Det var styrets arbeidsmål i fjor. Å løfte opp produksjonen som ett sentralt og selvfølgelig element i norsk landbruk. Jeg synes vi har lyktes bra med det. Først og fremst gjennom vår medvirkning til å få på plass ett kvalitetstilskudd til slakt. For første gang var det flertall og enighet hos Nortura, Geno TYR og Bondelaget om ett sentralt virkemiddel inn mot staten. Dette lyktes vi med. Og sammen med ett økt prisuttak i markedet på kr 2,20 og kvalitetstilskuddet på kr 3,70 så har vi på ett år klart å løfte prisen med kr 5. På ett slakt på 300 kg så utgjør det kr 1500 i økt inntekt pr ku.

Jeg føler at aksepten for TYR som organisasjon for alvor startet da vi ble bedt om å delta i landbruksministerens ekspertutvalg for Storfekjøtt. Dette ble en rapport som brukes som beslutningsgrunnlag og oppslagsverk. Og konklusjonen på rapporten ble jo den samme som TYR i mange år har hevdet: Antall melkekyr går ned grunnet økende ytelse, kun ammeku kan erstatte dette, og økonomien er for svak. At både Geno, Tine, KLF, TYR og Nortura stod samlet bak rapporten forplikter. Jeg savner fortsatt litt mer initiativ og engasjement fra de andre deltagerne i ekspertgruppa. At bruk av kjøttfegentikk er svaret på å øke den totale storfekjøttproduksjonen var det enighet om. Hvorfor får ikke da TYR mer drahjelp i arbeidet med å spre dette budskapet? Spesielt synes jeg TINE og Geno har ett særskilt ansvar. Det er de som er melkeprodusentens organisasjoner og har apparatet som skal til for å øke storfekjøttproduksjonen. Dette kan ikke være TYRs ansvar alene.

Korn /kraftforpolitikken

Kjernes spørsmålet i årets jordbruksoppgjør vil dreie seg om kornpris. Jeg mener den bør løftes betydelig, og arealtilskuddet mellom gras og korn bør nivelleres ut. Korn er pr. i dag en knapphetsfaktor i Norge og verden. Norsk kornproduksjon er nå den produksjonen med den dårligste lønnsomheten og avlingene stagnerte for flere år siden. Det finnes da ingen logikk i å sette kornprisen ned. Suksessformelen for storfekjøttproduksjonen er jeg helt sikker på vil vise seg å være at man flyttet virkemiddelbruken over på produsert vare. Det samme vil skje med kornet hvis man premierer å produsere korn framfor bare å så det, for først og fremst høste arealtilskudd. Særlig her i Trøndelag er denne problemstillingen aktuell fordi her er arealtilskuddene høyere og konkurransesituasjonen mellom korn og grasareal tøffere. Den kostnaden må grasprodusenten bære. Ved å løfte korn og dermed kraftforprisen vil verdien på gras øke, og fokuset på bedre grovfordyrking vil også bli større. Vi kan ikke gå inn på en korn/kraftforpolitikk der kraftforet blir billigere. Da vil drøvtyggerne bruke enda mer korn, og enda mer grasareal vil bli liggende utnyttet. At det er galskap i ett land der 2/3 av arealet kun er nyttbart til å dyrke gras er åpenbart, og vi samtidig har underskudd på de dyreslagene som spiser gras.

Kjøttfeavl og samhandling med melkebrukene.

Jeg tror på mer samhandling mellom melkebruk og kjøttfebruk. TYR arrangerte i sommer en tur til England, der alle raselagslederne ble invitert, for å se på effektene av bevisst trerasekrysning i samspill med melkerase. Resultatene vi så var forbløffende gode. Fôreffektiviteten på disse slakteoksene tålte sammenligning med svin, og gjennomsnittlig slaktetilvekst fra fødsel til slakt var 1 kg pr dag. Det overbeviste oss som var med på turen at det ligger ett vanvittig potensiale i denne produksjonen, med de kjøttprisene vi har i Norge i dag. Det skal bli spennende å følge denne utviklingen. Noen er allerede i gang med å skaffe seg avtaler med melkeprodusenter for å kjøpe kjøttfe/melkekyr og kviger til bruk som ammekyr.

Norsk kjøttfeavl har en selvfølgelig plass i ett slikt livdyrmarked. Det må gode renrasedyr på både mor og farside for at ett slikt opplegg skal lykkes. Vi kan se konturene av en verdikjede der alle tjener penger på storfekjøttet, og øverst i verdikjeden befinner renraseavlerne og aktive avlsbesetninger seg.

Spørsmålet om vi trenger så mange som fem kjøttferaser dukker stadig opp. Den beste måten å møte denne debatten på er at rasene viser sin berettigelse gjennom å dyrke de forskjellige rasenes fortrinn, ikke å etterligne hverandre. I Nord-Amerika har man gjort dette. Hereford og Angus er vel de eneste rasene som har beholdt sine særpreg. De kontinentale er stort sett like. Like lite eller mye muskler, og du kan velge farge. Vi har ett sunt forhold til dette i Norge. Vi ønsker å bevare rasepreget, men samtidig ha dyr som er tilpasset dette landet som er vått, kaldt og bratt.

Men for å få til dette, må vi ha ett godt avlsarbeid på de rasene det drives nasjonal avl på. Vi må ha melk og god fruktbarhet i de lette rasene, og terminalegenskaper hos de tunge for å få fram de gode kombinasjonene som sluttmarkedet vil ha. Dette bør etter min mening være hovedlinjene i det nasjonale avlsarbeidet. Så må en selvfølgelig ha genetikk tilgjengelig for renraseavl som gjør at man får funksjonelle avlsdyr der. Men avlens hovedmål må være at det skal fødes en levende kalv pr ku. Det må vi aldri slippe av syne.

TYR arbeider for å få aksept for ammekuas rolle. Der synes jeg vi har lyktes med mye, men det er langt igjen. Derfor er dette fortsatt arbeidsmål i 2014. Som en konsekvens av dette målet må vi også implementere dette innad i organisasjonen. Vi hadde ett møte for ett år siden der vi utfordret lederne for de fem rasene med nasjonalt avlsarbeid om å diskutere i sine lag hvilke rolle de så for seg

at deres rase skulle ha. Vi har fått noen signaler, men enda ingen konkrete tilbakemeldinger. Jeg vil oppfordre lagene å ta en runde på dette og komme med en skriftlig tilbakemelding til styre. For å kunne styre avlsarbeidet trenger vi noe definisjoner. Charolais har for eksempel sagt til oss at de vil være den ledende farrasen. Da har man definert en klar rolle

Aktive avlsbesetninger er verktøyet TYR har tatt i bruk for på sikt å kunne premiere og målrette ressursene i kjøttfeavl. Vi er veldig klar over at i dag så ligger det mange nok krav inne i reglene for Aktive Avlsbesetninger. Men gjennom å vise til dette regelverket så har vi ett system, som dokumenter en retning og en målstyring med norsk avlsarbeid. Sentrale elementer i ett moderne avlsarbeid, som krav til seminbruk, gjenbruk av norske okser ligger inne. Så er det vår målsetting at vi skal bruke disse kriteriene for å argumentere overfor bevilgende myndighet at for å få avlere til å slutte opp om Aktive Avlsbesetninger så må det økonomiske incentiver til. 1000 kroner i redusert testavgift er langt fra nok. Det vi ønsker er at det skal betales ut en bonus til Aktive avlsbesetninger for de oksene som settes inn på staur. Ikke en avgift som i dag.

Men utfordringen ligger i at organisert avlsarbeid er fryktelig dyrt. Og fordi så mange av oppgavene knyttet til dette arbeidet hittil har vært finansiert av dedikerte medarbeidere på fastlønn, og dugnadsarbeid fra avlerne selv, har det vært vanskelig å synliggjøre de reelle kostnadene. Og belønningen for denne dugnadsinnsatsen har vært en relativt stor innflytelse over retningen på avlsarbeidet. Det skulle også bare mangle.

Men som dere ser av grafene på genetiske trender innenfor de forskjellige egenskapene, så ønsker vi en raskere avlsmessig fremgang og en større vekt på at denne avlsmessige framgangen skal gi ett økt økonomisk utbytte for kjøttprodusenten og sluttmarkedet, og dermed også til renraseavleren. Da er det styrets bestemte oppfatning at dette må være en faktabasert avl, som har en overordnet styring.

Som ett ledd i dette arbeidet har det nå blitt utarbeidet en revidert overordnet avlsplan, med beskrivelse av arbeidsoppgaver og ansvarsforhold i alle deler av avlsarbeidet.

Rådgiving og FOU

TYR så også raskt at skal man løfte produksjonen så må det rådgiverkapasitet til. Gjennom Norsk landbruksamvirke fikk vi satt ett møte mellom TYR, Geno, Tine, Nortura og norsk landbruksrådgiving. Der ble det avdekket at TINE satt på ledig kapasitet, mens Nortura hadde stort behov. Det ble enighet om at Nortura og Tine skulle tegne en avtale som regulerte dette samarbeidet, og Nortura skulle styre arbeidet. Nå har det snart godt ett år uten at jeg har fått bekreftet at avtalen er signert. Handlekraften imponerer ikke. Men når den omsider kommer på plass så tror jeg det kan bli en god ordning som kan gi god og nødvendig kunnskapsflyt mellom Nortura og TINE om storfekjøttproduksjon.

Forskningsmidler ble rettet inn mot storfekjøttproduksjonen etter fjorårets forhandlinger og TYR ble plutselig veldig populære. Antall henvendelser om TYR kunne være part i forskningsprosjekter var overveldende. Smigrende på en måte for det viste at vi satt på kompetanse som mange ville ta del i. Men også litt frustrerende, for det snek seg inn en følelse at her er det mye penger i spill som det mangler oversikt og koordinering på. Det var også tunge prosjekter vedr. framtidig storfehold der TYR måtte mase seg inn i. Det forundrer meg. Forklaringen kan være at TYR ikke har penger til å være med å finansiereslike millionprosjekter, og derfor ikke blir invitert. Men at kompetansen vår ikke er ønskelig er ett tankekors. Spørsmålet vi stod igjen med ble: Hvem er forskningen til for? Er det forskning for forskningens del eller er det brukerstyrt forskning. Det er vel litt begge deler er jeg redd.

Eksempler på brukerstyrt forskning som har vært veldig nyttige og brukerstyrte er prosjektet som fant testemetoden for dobbeltmuskulatur. Ett annet er NVH sitt prosjekt om reproduksjon hos kjøttfe, der bl.a. TYR sin brukerundersøkelse om børframfall er helt sentral. Forskning og kompetanseheving er alfa og omega for kjøttfeproduksjonen som er så ung næring i Norge. Mye bra er gjort i utlandet som trenger å formidles til norske produsenter. Derfor er det så viktig å ha en viss kontroll på at de tilgjengelig midlene brukes på best mulig måte. Prosjektet mer og bedre Biff har vært ett av de mest vellykkede prosjekter for kjøttfeets sin del.

ORGANISASJON:

Det svakeste leddet bestemmer styrken på kjeden. Jeg føler vi nå begynner å få nesa over kanten på ett dypt hull som administrasjonen har vært i. Vi er nå 5 stykker i administrasjonen. De siste årene har mye ressurser blitt brukt på utarbeide prosedyrer og retningslinjer for hvordan de ulike oppgavene skal utføres. En erkjennelse av at mye av de utfordringer vi har hatt i administrasjonen knytter seg til kommunikasjon internt i organisasjonen. Derfor forslår styret i sin arbeidsplan for 2014 å lage en kommunikasjonsplan. Der målet er: Åpenhet og tillit innad i organisasjonen. Med så mange nye ansatte forplikter vi som arbeidsgiver å gi og motta informasjon på en god og tillitsvekkende måte. Vi må klare å gjøre TYR til en inspirerende og god arbeidsplass. Det er ett felles ansvar.

Jeg vil benytte anledningen til å gi ros til daglig leder Oddbjørn Flataker. Du har vist deg å være en krevende leder, men i en krevende jobb. Med din bakgrunn fra næringslivet der målstyring og resultatoppnåelse er selvfølgeligheter har du brakt en ny kultur inn i organisasjonen. Jeg ser nå at det var nødvendig. Vi har nå god kontroll på økonomien, inntektene øker, samtidig som du er klar på at vi er alvorlig underfinansiert i forhold til de oppgavene vi er satt til å utføre, og jobber hardt for å øke inntektene. Du har også strukturert de administrative rutinene, slik at nå er mye mer robuste enn vi var i forbindelse med skifte av medarbeidere. Ingen er like gode til alt. Men Oddbjørn har klart flest av de egenskapene TYR trenger i dag og flere år fremover. Siden det er styrets viktigste jobb og tilsette daglig leder vil jeg gjenta at det ble gjort ett riktig valg når Oddbjørn ble ansatt. Styret er svært tilfreds med den jobben Oddbjørn gjør for TYR.

Vi har fått en god del henvendelser i forbindelse med innbetaling av kontingent i år. Mange misliker å bli tvangsinnmeldt i fylkeslag. Men vi må huske på bakgrunnen for dette. De som var direkte medlemmer i TYR og kun det var 6-700 personer. Siden det kun er raselag og fylkeslag som har utsendinger til TYRs årsmøte stod nesten 1/3 av medlemmene uten påvirkning over egen organisasjon. Årsmøtet fattet derfor dette vedtaket. Noen fylkeslag jobber veldig godt, andre sliter, og atter andre har nesten ikke aktivitet. Dette er ett problem. Det er viktig med lokal representasjon i forhold til fylkesmannens landbruksavdeling, lokale arrangement, fylkeslag av bondelag og bonde og småbrukarlag. Og ikke minst arrangement rette mot medlemmene lokalt. Dette makter ikke TYR sentralt å betjene. Styret vil sette status Fylkeslag på agendaen på første styremøte etter årsmøte. Vi må om det er andre og bedre måter å organisere dette på, for å hjelpe de som sliter litt. Vi tror blant annet på et tettere samarbeid med sekretærene som gjør en kjempejobb og i enkelte tilfeller nesten driver lagene. Lykkes vi med dette håper vi å rettfærdiggjøre kontingentøkningen som mange føler påtvunget.

Tillitsmannsituasjonen.

TYR er en ung organisasjon. Vi har ikke tradisjoner med tillitsmannsopplæring. Som mange kjenner til så har det også i år vært en krevende jobb for valgkomitéen. Det er ikke lett å finne personer som er villig til å ta på seg verv. Det er forståelig for det er krevende å få det til å passe inn i en hverdag med familie og arbeid, og det er knappe godtgjørelser. Men på plussiden er det å lykkes sammen med andre. Å jobbe for en sak man tror på, og se at det gir resultat, og at det faktisk spiller en rolle at en

engasjerer seg. Og man får kompetanse om hvordan drive en organisasjon, politikk, avl, økonomi, og treffer mange trivelige folk. Styret vil også sette tillitsmannspørsmålet på sakslista.

Valgkomitearbeidet er helt sentralt her. Det er en avgjørende komité i enhver organisasjon. De må aktiviseres i god tid før hvert årsmøte, og være bevisst på at de valgene som gjøres der former organisasjonen.

Takk til alle dere som har tatt dere fri fra arbeid og reist hit til Trondheim for å gjennomføre årsmøteforhandlinger. Vi er helt avhengige av ett engasjert årsmøte for å fatte vedtak som er forankret i organisasjonen. De fleste av dere har også ett tillitsverv lokalt eller i raselagene. Takk for den jobben dere gjør på vegne av deres kolleger. Gleder meg til to givende dager sammen med dere.

Godt årsmøte!»

Sak 4. TYRs årsmelding med regnskap for 2013

v/ daglig leder Oddbjørn Flataker

Et år går fort, og kanskje spesielt fort i en organisasjon som TYR, som har mange oppgaver og små ressurser.

Takk til styreleder for en meget god tale som gir et svært godt bilde på norsk landbruk generelt og TYRs og den spesialiserte storfekjøttproduksjonen spesielt.

Videre takk til styreleder for gode tilbakemeldinger for den jobben som er gjort i året som vi har bak oss. Dette deles i høyeste grad med alle ansatte på kontoret.

Har tidligere beskrevet og presentert TYRs organisasjonsstruktur, der vi viser kompleksiteten i vår organisasjon. Dette symboliseres med de 3 ringene der raselag, fylkeslag og sentralledet har viktige funksjoner og beslutninger må gjøres i grensnettet mellom disse leddene.

Å jobbe i en organisasjon som TYR, i grensenettet mellom forretning og forvaltning, er spennende, og siste året har vært litt ekstra utfordrende og krevende.

Når vi skal ivareta alle sine interesser, er det avgjørende at vi har gode rutiner, at vi jobber målrettet og systematiske for å nå organisasjonens overordna mål.

Derfor er målstyring, gode beskrevne rutiner, og styrte dokumenter som viser ansvarsforhold og hvordan vi jobber mot felles mål viktige elementer som må være på plass i organisasjonen.

TYR skal være det selvfølgeligste valget for en kjøttfeprodusent uansett om en er mest opptatt av avl, eller er bonde og ønsker å produsere kjøtt, det er til sist økonomien i det vi holder på med som er avgjørende.

De spesialiserte storfekjøttprodusentene med basis i ammeku så det helt nødvendig å organisere seg, og etablerte Norsk Kjøttfeavlslag i 1975, drivkraften var avl preget av entusiaster og entusiasme.

Det er TYR som har det nasjonale ansvaret for kjøttfeavl i Norge, vi skal forvalte dette ansvaret på en best mulig måte, og derfor er gode planer, gjennomtenkte vedtak, gode rutiner og arbeidsmetoder viktig for å nå felles mål.

Arbeidsåret 2013 har vist oss at når vi jobber målrettet ut fra vårt hovedmål: Ammekua sin rolle i norsk storfekjøttproduksjon, bekrefter vi at ammeku er svaret på de utfordringene vi står overfor knyttet til markedsbalansen for norsk storfekjøtt i det norske markedet.

Det er i denne sammenheng det er spennende å få lov til å delta i utviklingen av TYR fra en forening som hadde sterkt engasjement for avl til en organisasjon for alle, der virkemiddelet fortsatt er avl for å nå organisasjonens overordna mål.

TYR er en liten organisasjon som er sårbar for utskiftninger i administrasjonen. Stort arbeidspress er en medvirkende årsak, men vi må også huske at bak hver funksjon, telefonnummer, eller mailadresse

finnes en person. Å være saklig uenig er en styrke, men viktig å skille sak og person og vi har alle et ansvar for å bli flinkere til å snakke til hverandre enn om hverandre.

Vårt mål må være uansett rolle, å gjøre TYR til en organisasjon som alle er stolte av å jobbe i og være medlem av.

Måloppnåelse 2013.

Økonomi og organisasjon:

- ✓ Styrket organisasjonen med et årsverk fra høsten 2013.
- ✓ Revidert og styregodkjent ny strategiplan
- ✓ Oppdatering av rutiner i organisasjon.
- ✓ Utarbeidet og styregodkjent Kommunikasjonsplan 2014-2018
- ✓ Tatt i bruk « slogo» fra « avl til biff» sammen med TYR logoen.

Marked og rammebetingelser – Bidra til å tette gapet for norsk storfekjøtt i det norske markedet

- ✓ Aktiv i mange prosjekter for økt storfekjøttproduksjon.
- ✓ Svært delaktig i innføring av kvalitetstillegg for storfekjøtt.

Organisert avlsarbeid

- ✓ Økt bruk av kjøttfesemin i avlsarbeidet gjennom kjøttfesæd bedre tilgjengelig i Genos avlsplan
- ✓ Videreførte «Jakten på det gode mordyret»
- ✓ Oppstart av felles nordisk eksteriør og holdvurdering.
- ✓ Revidert og styregodkjent ny avlsplan med tilhørende dokumenter for TYR

Regnskap for 2013, med slike kommentarer.

Regnskapet for 2013 viser slike hovedtall

Resultatregnskapet:

Sum driftsinntekter kr 12.921.270 som er en økning fra fjoråret som skyldes i hovedsak:

Økte inntekter, sædsalg, DNA, medlemskontingent , økt tilskudd og økt diversessalg med i alt vel 600 tusen kroner.

Sum driftskostnader viser og en tilsvarende økning som inntektene og skyldes;

Kostnader teststasjon, lønn, regnskap og reiser overnatting.

Resultatet etter finans kr 34.382,-

Balansen.

Endring i kortsiktig gjeld skyldes at innvilga midler til prosjekter inntektsføres etter som kostnadene påløper , og er bare en forskyving mellom regnskapsår.

Revisor Knut Sveen fra Sandberg Revisjon gjennomgikk revisors beretning.

Leder Kontrollkomiteen gjennomgikk komiteens årsrapport, med slike kommentarer:

Komiteen mener det nå er god struktur i TYR , og administrasjon og styret følger opp årsmøte Vedtak.

Debatt, oppsummert

- Styret og administrasjonen fikk ros for godt arbeid i året i 2013.
- Ble stilt spørsmål omkring kvalitetstillegget og de utfordringer dette gir for lettere raser.
- At oksekatalogen nå blir gitt ut før jul, er svært bra, men viktig at vi oppdager feil før trykking og at ledere i rasenes avlsutvalg får den til gjennomlesning.

- TYRs kravdokument , vedtatt av styret bør være ferdig i januar, og sendes til ledere i rase og fylkeslag slik at dette kan brukes i møter med de lokale bondelagene.
- Viktig at rase- og fylkeslag gir tilbakemelding til administrasjon og styret innen høringsfristen knyttet til kravdokumentet
- Et samlet landbruk som taler med samme stemme er viktigere enn på lang tid.
- Regionale forskjeller som gis fra slakteriene knyttet til ungt kjøttfe, samt distriktstilskudd kan være avgjørende mht til satsingen på kjøttfe.
- Kvalitetstillegget burde si noe mer knyttet til forbrukers oppfatning om spisekvalitet.
- Kalvene sendes ut av Midt Norge og foret sendes etter.
- Burde det vært økt tilskudd på kua i f.eks Nord- Norge, slik at kalven kunne sendes til f.eks Trøndelag der foret er ?
- TYRs krav om å legge om tilskudd fra mordyr til kalv kan og gi utfordringer mht til de med kalvetap.
- Storfekjøttproduksjon er og distriktsjordbruk og det er avgjørende at faglaga og fronter dette

Tilbakemelding fra styreleder:

Takk for ros til styret og administrasjon og for en god og framtidsrettet debatt. Dette viser at vi i TYR er på rett vei, og kan gi slike tilleggs kommentarer.

- Forhold som omhandler forskjellig oppfatning på kjøttkvalitet kan vanskelig tas inn i jordbruksoppgjøret.
- Skal se på om styret kan framskynde behandlingen av TYRs kravdokument slik at det kan sendes ut til lokallagene tidligere enn i år.
- Viktig at et samlet landbruk står bak kravene, og det er å beklage at vi ikke i år fikk dette samordnet med Nortura.
- At TYR som er en organisasjon for grovfôrbasert produksjon tar opp dette med kornpris, er viktig knyttet til landbruk over hele landet, samt at vi må utnytte grovfôrproduksjonen i distriktene der vi kan øke antall ammekyr.
- Å få kalv i kua, er faktisk den viktigste forutsetningen for oss som driver med ammeku.

Ordfører tok opp årsmelding , regnskap og revisors og kontrollkomiteens rapporeter til votering.

Vedtak

Årsmelding og regnskap enstemmig vedtatt.

Ordfører foreslår å rokkere på timeplanen slik at vedtektsendringene som egentlig skal behandles i morgen behandles nå.

Sak 7.Vedtektsendringer

Styremedlem Inger Johanne Bligaard la fram styrets forslag til endringer som er foreslått i § 3, §4 og §10.

Knyttet til § 3 er det foreslått slike endringer:

Nye kulepunkt 2 og 3 .(endringer i kursiv)

- *Personer som er eier av gård i organisasjonsformene ANS, AS og DA samt daglige ledere av disse kan være medlem i TYR og er valgbare som tillitsvalgte*
- *Medlemmer som har sluttet med aktiv drift, er valgbare som tillitsvalgte de 5 påfølgende år.*

Korrigeringsav 7 der en tar inn slik endring.

- Støttemedlemskap kan tilbys personer /organisasjoner som ikke er tilskudsberettiget i produksjonsammenheng. Dette medlemskapet gis ikke rett til tillisverv.

Forslåtte endringer knyttet til § 4. kulepunkt 3(endring i kursiv)

- Tillitsvalgte kan ikke selge storfesæd, i konkurransne med TYR-Geno.

Forslag til endringer i §10.

Nytt kulepunkt 2 og 4.

- *I tillegg til representanter fra rase og styret bør avlsrådet og være representert med en representant fra varemottakerne KLF og Nortura. Avlsrådet skal være representert med en person med høy avlsfaglig kompetanse fra Universitet eller Høyskole.*
- *Avlsrådet arbeider etter innstruks fra styret.*

Det ble åpnet for diskusjon som gjorde det klart at det foreslåtte kunne bli mistolket. Ordfører presiserte hvor viktig det er å ha entydige vedtekter og foreslo at det skulle opprettes en redaksjonskomite som skulle se på dette til i morgen.

Komiteen ble foreslått å bestå av

Inger Johanne Bligaard

Inge Kristoffersen

Toril Helgerud

Vedtak : Enstemmig.

Komiteen fikk også overlevert forslaget fra TYR Trøndelag som var skriftlig innlevert og omhandlet § 4...tillitsvalgte kan ikke selge storfesæd i konkurranse med TYR og Geno i Norge.

Årsmøte dag 1. slutt.

Foredrag og diskusjoner:

«Hvilken ku skal ete norsk gras?» - Norsk produksjon på norske ressurser.

Innledere : Charlotte Spurkeland vararepresentant på Stortinget for Høyre.

Einar Frogner, og styremedlem i Norges Bondelag.

Charlotte Spurkeland: Regjeringens landbrukspolitikk – landbruk over hele landet. Næringen er bærer av en langsiktig ressursforvaltning. «Frihet under ansvar». Lokalt eierskap, selvstendige næringsdrivende og mangfold. Folk vil vite hvor maten kommer fra. Mye jordbruksareal og gårdsbruk tatt ut av produksjon. Oppsummering av utviklingen av landbruket. Spørsmål om forbrukerhensyn, overskudd/underskudd. Selvforsyning. Samarbeidsavtalen- opprettholde avtaleinstituttet i jordbruket og Legge vekt på det som kan gi økt lønnsomhet. Forenkle støttestrukturen. Gjøre budsjettstøtten mer produksjonsavhengig mindre arealavhengig. Mindre avhengig av statlige overføringer. Målrettede skatteendringer. Aksjeselskap i landbruket. Sikre bondens eiendomsrett. En

grad av selvforsyning. Ta vare på matjord men balanseres mot storsamfunnets behov. Ønske om å etablere fondsordning. Hva med kompetansen – den må opp. Endringer i arveavgiften har slått noe uheldig ut,- dette skal sees på. Styrke landbruksforskningen.

Kornpolitikk- matforsyning, matsikkerhet, jordvern. Kjøttfeproduksjon-fra korn til gras. Væravhengig og importavhengig.

Storfekjøtt- markedsbalanse. Økt behov og produksjon.

Jordbruksoppgjøret-svaret får vi mai.

Einar Frogner: Behov for økt matproduksjon. Den norske bonden er nødvendig. Bruke de arealene vi har. Jordbruksarealet er redusert kraftig. «landgrabbing» -kampen om jordbruksareal (eks. Kina kjøper litt av Ukraina). Tilgangen på vann når en trenger det. Kan bli mer konflikter.

Import/importvern. Høyest mulig selvforsyning. Kostnadseffektiv matproduksjon. Politikk som tar for seg at Norges landbruksareal er forskjellig fra sted til sted. Faresignal på arealnedgang globalt og i Norge. Kornarealet presser grasarealet. Korn og kraftfor er viktig landbrukspolitiske virkemidler- prisnedskrivning av korn til kraftfôr. Jordvern. Eiendomspolitikken. Markedsbalanseringen er til for bonden. Samvirke. Tilskudd. Etterspørsel i markedet må dekkes. Tiltak for å øke produksjonen.

Kvalitetstillegg for storfe. Investeringsvirkemidler er viktige for de som ønsker å satse. Bruke husdyrregisteret. Fokus på norske ressurser. Ammekua kan utnytte norsk grovfôr og beite godt. Være en produktiv bonde. Utnytte ressurser der de er. Vi må tilpasse oss Norge. Spørsmål til regjeringsplattformen. Budsjettoverføring. Mindretallsregjeringa. Jordbruksforhandlingene-hvor vil vi lokkes? Målet er ei avtale- men ikke for enhver pris!

Debatt med utgangspunkt i innleggene:

Første tema som kom opp i debatten var klima – hvorfor hoppet begge innleiderne over et så viktig tema? Temaet transportutjevning var så vidt berørt, men burde en hatt mer ammeku ute i distriktene og mer melk nærmere markedet? Og hva med økologisk drift der en skal kjøre økologisk kraftfôr over lange avstander.

Det ble påpekt viktigheten av å faktisk ha inntekt hvor en kan trekke fra skattefradrag, samt hva menes med at importvernet må være på plass samtidig som tollmurene skal ned? Videre er det slik at ammekubrukerne ligger kr 50 000,- lavere i inntekt enn sammenligningsproduksjonene. Dette betyr at Bondelaget må sette seg godt inn i TYRs kravdokument slik at virkemidlene innrettes der det er størst bruk for dem.

Fra den påfølgende debatten

Erlend Røhnebæk:

Gledelig at Høyre vil ha jordbruk over hele landet. Korn er det viktige stikkordet, dette er en knapphetsressurs i Norge og verden. Det virker ulogisk å sette ned et produkt som er så etterspurt. Samtidig ønsker Høyre å redusere overføringene, hvilke overføringer ønsker dere å redusere. I forhold til Einar var du klar på at ammekua skulle spise grovforressursene. Avgjørende å få hevet kornprisen. Snittet på antall kuer per ammekuprodusent er et svar på at vi har tilpasset oss dagens tilskuddssystem. Telledato 1. januar virker og slik at en ku som ikke har er drektig på høsten blir i besetningen til over nyttår.

Svar fra innleiderne:

Charlotte Spurkedal:

Helt enig i at klima er viktig å ha med seg i diskusjonen, det samme vet hun at Bondelaget er. Når det gjelder diesel avgiften er det et ledd i at forurenser betaler (miljøperspektiv). Dette skal også diskuteres under Jordbruksavtalen. På spørsmålet om uforutsigbarhet, har hun forståelse for at dette

kan virke forvirrende og skape unødvendig uforutsigbarhet. Tror likevel at det er enighet om at det må skje noen endringer i jordbrukspolitikken.

Einar Forgner: Klima er viktig og skal selvsagt ikke glemmes. Ønsker virkelig å høre på TYR og det som påpekes. Vi må legge forholdene til rette for økt storfekjøttproduksjon. Uten økonomisk stimulans er dette vanskelig.

Vi i Bondelaget hører på innspillene fra TYR i den kommende behandlingen av kravet fram til årets jordbruksforhandlinger.

Viktig at organisasjonen engasjerer seg og i det politiske bildet.

Styreleder og ordfører takket for svært god og nyttig debatt knyttet til sentrale elementer i norsk landbruksproduksjon.

Årsmøte dag 2.

Orienteringssaker.

Styreleder Erlend Røhnebak takket for en fin årsmøtemiddag før han orienterte om TYRs strategiplan.

Proessen med å reviderer TYRs strategiplan er knytte til årsmøte vedtak i 2012, og har hatt en slik saksgang /prosess.

Revidering av TYRs strategiplan var Arbeidsmål for 2012.

Arbeidsgrupper oppnevnt i Ledermøte april 2012

Revidert -høsten -vinteren 2012/2013, av arbeidsgruppe Strategi.

Sak 8. Årsmøte 2013

Ute på høring i rase og fylkeslag med frist for innspill 01.10.2013

Sak på Ledermøte TYR 16-17 oktober 2013

Sak møte i Strategigruppa 13.februar 2014

Behandles av TYRs styre sak 14-2014

Orienteringssak årsmøte TYR 20.mars 2014

TYRs kravdokument årets jordbruksoppgjør

Orientering ved nestleder og leder i økonomiutvalget Leif Helge Kongshaug

Ammekua er svaret – Hva er spørsmålet?

TYRs rolle i endret opplegg knytte til Dyrsku'n.

Orientering ved Elisabeth Haugarne.

Overføringer til norsk landbruk over statsbudsjettet, og %andel av det totale statsbudsjettet som går til landbruk.

Orientering av organisatorisk nestleder i Norsk Bonde og småbrukerlag Oddvar Vigdenes.

Takket og for invitasjonen og et godt årsmøte med fokus på lønnsomhet i norsk landbruk.

Årsmøte Sak 5. Budsjett og arbeidsprogram for 2014

Daglig leder la fram forslag til arbeidsprogram for 2014 slik det kommer fram i årsmeldingen side 26. Arbeidsprogrammet for 2014 har som mål å styrke organisasjonen, og bygge opp under mål som avl og interesse organisasjonen for de spesialiserte storfekjøttprodusenter.

Gjennomføringen av arbeidsprogrammet må og synliggjøres i det arbeidet som gjøres i rase og fylkeslag.

Hovedmålet for TYR i de kommende årene vil fortsatt være:

Ammekua sin rolle i norsk storfekjøttproduksjon – fra avl til biff.

Overfor årsmøte foreslås følgende arbeidsprogram for 2014.

Organisasjon og økonomi:

- Kommunikasjonsplan – kommunikasjonsstrategi for alle ledd i organisasjon 2014-2018
Kommunikasjonsmål nr. 1- 2014 – Åpenhet og tillit innad i organisasjonen.
Gjennomføring av brukerundersøkelse hos våre medlemmer.
- Ytterligere styrking av TYRs økonomi, finansierte gjennom fellesskapsmidler.

Marked / rammebetingelser:

- Jobbe aktiv med bevisstgjøring av ammekua sin rolle for den grovforbaserte storfekjøttproduksjon i det norske landbruk.
- Synliggjøre økonomiske fordeler med å benytte kjøttfe i et bevist krysningsopplegg for å produsere mer storfekjøtt.

Informasjon / medlemsaktivitet:

- Gjennomgang og oppgradering av TYRs nettsider.
- Delta aktiv på arrangementer / aktiviteter der norsk storfekjøttproduksjon er tema

Avlsarbeidet :

- Videreføre tiltak for å øke antall aktiver avlsbesetninger til minst 100 i 2017.
- Fokus på økt bruk av norsk kjøttfesemin i avlsarbeidet, og oppfølging av seminsalget for rasene med nasjonal avl.
- Oppstart og innføring av totalindekser i avlsarbeidet.
- Videreføre arbeidet med felles nordisk eksteriør og holdvurdering, grovforprosjektet stambokføringsprosjektet.

Vedtak :

Forslag til arbeidsprogram for 2014 vedtas, og budsjett for 2014 tas til etterretning.

Sak 6. Innkomne forslag. TYR savlsmål slik det framkommer på side 27 i årsmeldingen.

Leder i avlsrådet og styremedlem Bjarte Nes, presenterte forslag til TYRs overordna avlsmål. Avlsrådet og styret har hatt en god prosess på å revidere TYRs overordna avlsplan med tilhørende dokumenter i løpet av 2013. TYRs avlsplan med tilhørende dokumenter ble vedtatt av styre 17. desember 2013.

Årsmøte inviteres til å vedta det overordna Avlsmål , Maksimal Nettoverdi slik det er beskrevet i årsmeldingen.

Vedtak.

TYRs overordna avlsmål, «Maksimal Nettoverdi» på kjøttfe i Norge enstemmig vedtatt.

Sak 7. Forslag til vedtektsendringer.

Styremedlem Inger Johanne Bligaard la fram nytt forslag til vedtektsendringer fra redaskonskomiteen som ble valgt av årsmøte i går-

§ 3. MEDLEMSKAP, nytt forslag. (*endringer i kursiv*)

Nytt revidert kulepunkt 1.

- Alle *tilskudsberettigede* storfekjøttprodusenter *samt foretak* kan bli medlem av TYR.

Nytt kulepunkt 2.

- *Personer som er eier eller representerer storfekjøttproduksjon som er tilskudsberettiget er valgbar som tillitsvalgte i TYR.*

Nytt kulepunkt 3.

- *Tidligere valgbar medlemmer som har sluttet med aktiv drift, er valgbar som tillitsvalgt de 5 påfølgende år.*

Nytt revidert kulepunkt 7.

- *Personer /organisasjoner som ikke er tilskudsberettiget i storfekjøttproduksjon kan bli støtte medlem. Disse kan ikke påta seg tillitsverv.*

§ 4. RETTER, PLIKTER, ANSVAR OG OVERTREDELSE.

Nytt revidert kulepunkt 3.

- *Tillitsvalgte kan ikke selge storfesæd i Norge, i konkurranse med TYR-Geno*

§ 10. AVLSRÅD

Nytt revidert kulepunkt 1.

- TYRs Avlsråd består av én representant fra hver av raselagene og *en representant oppnevnt av styret i TYR.*

Nytt kulepunkt 2

- *I tillegg til representanter fra raselag og styret, bør avlsrådet og være representert med en person fra hver av varemottakene KLF og Nortura. Avlsrådet skal være representert med en person med høy avlsfaglig kompetanse fra Universitet eller Høyskole*

Nytt kulepunkt 4

- *Avlsrådet arbeider etter instruks fra styret.*

Det ble en debatt rundt hvem har stemmerett i avlsrådet, samt hvorfor det er begrensinger mellom tillitsvalgte og medlemmer knyttet til sædsalg.

Behov for en ny og grundig gjennomgang av hele vedtektene.

Daglig leder presiserte at dette med stemmerett kommer fram i instruksen.

Gjennomgang av vedtektene gjøres i god tid før årsmøte neste år.

Vedtak:

Forslåtte endringer i §3, §4 og § 10 vedtas enstemmig, med unntak av kulepunkt 3 i § 3 vedas mot en stemme.

Årsmøte sak 8. Fastsettelse av kontingent for 2015.

Styreleder la fram styrets sitt forslag til økning av kontingenten i TYR fra dagens kr 1100 med kr 200 til kr 1300.

Oppsplitting av medlemskontingenten i TYR er av regnskapsteknisk ar, og forslått endring legges på

serviceavgiften.

Viktig å huske at selv med slik tekniske splittelse er det ikke mulig å bare betale deler av Kontingenten. Kontingenten til fylkeslag ble vedtatt i fjor er kr 300.-

Splittingen medlemskontingent TYR blir da slik : Medlemskontingent kr. 100.- TYRmagasinet kr 550,- Serviceavgift kr.650+ mva.

Vedtak :

Ny kontingent TYR 2015 økes med kr 200, som legges på serviceavgiften. Kontingenten kr 1300 + mva av kr 650.- Fylkeslags kontingent kr 300 uendret.

Vedtatt mot 6 stemmer.

Valg. Årsmøtesak 9-10-11-12-13-14-15-16.

Opprop antall utsendinger som er stemmeberettinget. Totalt 42

Valgkomiteen har i bestått av av Torleif Susort (leder) fra region vest, Tom Tengesdal fra region Sør, Ståle Westby fra region øst, Jan Håvard Refsethås fra region midt og Geir Lillevik fra region nord.

Valgkomiteens innstilling til årsmøtet i TYR ble presentert av Jan Håvard Refsethås.

Styret

Styreleder

Erlend Røhnebæk, 2219 Brandval (gjenvalg).

Nestleder

Leif Helge Kongshaug, 6530 Averøy (gjenvalg)

Styremedlem

Vermund Lyngstad, 1892 Degernes (ny)

Styremedlem

Gunvald Jonassen, 8170 Engvåg (ny)

Styremedlem

Celina Lindeborg, 2420 Trysil (ny)

Varamedlemmer til styret:

1. Vara: Magnus Johnsen, 3174 Revetal (ny)
2. Vara: Jostein Hovland, 4436 Gyland (ny)
3. Vara: Toril Helgerud, 3404 Lier (ny)
4. Vara: Cathrine Tveita, 2665 Lesja (gjenvalg)

Årsmøtets ordfører

Hallstein Flesland, 1903 Gran (ny)

Årsmøtets varaordfører

Jan Håvard Refsethås, 7383 Haltdalen (ny)

Kontrollkomiteen

Jon Søli, 3719 Skien (ny som leder)

Elisabeth Haugarne, 3895 Edland (gjenvalg)

Varamedlemmer til kontrollkomiteen

1. Vara: Bjarte Nes, 2653 Vestre Gausdal, (ny)
2. Vara: Arne Jan Midtgård, 8135 Sørarnøy (gjenvalg)

Valgkomiteen

Medlem region Sør: Onar Lima, 4330 Ålgård (ny), Region vest: Torleif Susort, 5565 Tysværsvåg (gjenvalg og som leder), Region Øst: Ståle Westby, 2353 Stavsjø (gjenvalg) Region midt: Ole Jonny Olden, 7168 Lysøysundet (ny velges for 1.år)

Gjennomføring av valg.

Valg av leder, nestleder, styremedlemmer og ordfører skal være skriftlig.

Valg av leder for 1 år: Erlend Røhnebak- **valgt for 1 år (38 stemmer) (4 blanke)**

Nestleder for 1 år: Leif Helge Kongshaug- **valgt for 1 år (40 stemmer) (2 blanke)**

Valg av styremedlemmer:

1.Vermund Lyngstad- **valgt for 2 år (38 stemmer) (3 blanke) (1 forkasta).**

Brian Gjermstad:

Skriftlig forslag til nytt styremedlem fra Biran Gjermstad: for to år; Magnus Johnsen

Det stemmes mellom Gunvald Jonassen og Magnus Johnsen

Magnus Johnsen **valgt for 2 år med 36 stemmer**, mot Gunvald Jonassen 6 stemmer.

3.Celina Lindeborg- **valgt for 2 år (40 stemmer) (2 blanke)**

Valg av varamedlemmer til styret:

1.vara: Magnus Johnsen (går ut pga valgt til styremedlem)

Brian Gjermstad legger inn som forslag John Skogmo til varamedlem i styret for 1 år.

1.vara: John Skogmo- **valgt for 1år**

2.vara: Jostein Hovland- **valgt for 1 år**

3.vara: Torill Helgerud- **valgt for 1 år**

4.vara: Cathrine Tveita- **valgt for 1 år**

Valg av årsmøtets ordfører:

Hallstein Flesland- **valgt for 1 år (36 stemmer) (6 blanke)**

Valg av årsmøtets varaordfører:

Jan Håvard Refsethås- **valgt for 1 år**

Valg av kontrollkomiteen:

Jon Sjøli- **valgt for 1 år som leder**

Elisabeth Haugarne- **valgt for 3 år**

Valg av varamedlemmer til kontrollkomiteen:

1.vara: Bjarte Nes- **valgt for 1 år**

2.vara: Arne Jan Midtgård- **valgt for 1 år**

Valg av valgkomiteen:

Medlem region sør: Onar Lima- *valgt for 2 år*

Medlem region vest: Torleif Susort- *valgt for 2 år og som leder i valgkomiteen*

Medlem region øst: Ståle Westby- *valgt for 2 år*

Medlem region midt: Ole Jonny Olden- *valgt for 2 år*

Valg av revisor:

Knut Sveen- fra Sandberg Revisjon *valgt enstemmig*

Forslag til godtgjørelse ved Jan Håvard Refsethås:

Godtgjørelse som i 2013

Enstemmig vedtatt

Daglig leder: Takker for et svært godt årsmøte og informerte om Ledermøte i høst legges til Värmland 14-15 november 2014 i Sunne.

John Langmo takker for seg, og ønsker TYR lykke til videre med det gode arbeidet som er gjort så langt.

Erlend Røhnebæk takker av Bjarte Nes, John Langmo og Sissel Aanestad Lerud i styret.

Erlend oppsummerer årsmøtet som et godt årsmøte, gode diskusjoner, god stemning som gjør at styret ser fram til å starte på et nytt og spennende år for de spesialiserte storfekjøttprodusentene

Takk for nå og vel hjem!

Trondheim 19-20 mars 2014.

Matheas Amb

Tore Nilsen

Referenter: Johannes Ingvaldstad, Guro Alderslyst , Christiana Halvorsen.